



**Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.**

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

**Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 19 & 20) of this Test Booklet.**

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 19 व 20) पर दिए गए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

**For instructions in Assamese see Page 2 of this booklet. / असमी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें।**

**INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES**

**परीक्षार्थियों के लिए निर्देश**

1. This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **ASSAMESE** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Part I and Part II or III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Blue/Black Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/marking responses in the Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **H**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **two** Parts, IV and V consisting of **60** Objective Type Questions, and each carries 1 mark :  
Part IV : Language I – (Assamese) (Q. Nos. 91 – 120)  
Part V : Language II – (Assamese) (Q. Nos. 121 – 150)
7. Part IV contains 30 questions for Language I and Part V contains 30 questions for Language II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Assamese language have been given. **In case the language(s) you have opted for as Language I and/or Language II is a language other than Assamese, please ask for a Supplement (Language) Test Booklet of H Code that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form. No change in languages is allowed.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Language II (Part V) in a language other than the one chosen as Language I (Part IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) असमी भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए **केवल नीले/काले बॉल पॉइंट पेन** का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का कोड **H** है। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का कोड, उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य प्रश्न पुस्तिका पर छपे कोड से मिलता है। अगर यह भिन्न हो तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें **60** वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, तथा प्रत्येक 1 अंक का है :  
भाग IV : भाषा I – (असमी) (प्रश्न सं. 91 – 120)  
भाग V : भाषा II – (असमी) (प्रश्न सं. 121 – 150)
7. भाग IV में भाषा I के लिए 30 प्रश्न और भाग V में भाषा II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल असमी भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा I और/या भाषा II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) असमी के अलावा है/हैं, तो कृपया H कोड वाली उस भाषा वाली परिशिष्ट (भाषा) परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए। भाषाओं का परिवर्तन अनुमन्य नहीं है।
8. परीक्षार्थी भाषा II (भाग V) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा I (भाग IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

Name of the Candidate (in Capital Letters) : \_\_\_\_\_

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : \_\_\_\_\_

Roll Number (अनुक्रमांक) : in figures (अंकों में) \_\_\_\_\_

: in words (शब्दों में) \_\_\_\_\_

Centre of Examination (in Capital Letters) : \_\_\_\_\_

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : \_\_\_\_\_

Candidate's Signature : \_\_\_\_\_ Invigilator's Signature : \_\_\_\_\_

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : \_\_\_\_\_

निरीक्षक के हस्ताक्षर : \_\_\_\_\_

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent \_\_\_\_\_



এই পৰীক্ষা বহীত 20টা মুদ্রিত পৃষ্ঠা আছে।

**MAK-23-II**

পৰীক্ষা বহীখনৰ কোড

**কাকত II**

**খণ্ড IV & V**

**অসমীয়া ভাষা পৰিশিষ্ট**



এই পৰীক্ষা বহীখন তোমাক খুলিবলৈ নোকোৱালৈকে নুখুলিবা।

এই পৰীক্ষা বহীখনৰ ওপৰৰ পৃষ্ঠাটিত (পৃষ্ঠা 19 আৰু 20) থকা নিৰ্দেশনা মনোযোগেৰে পঢ়া।

**পৰীক্ষাৰ্থীৰ বাবে নিৰ্দেশনা:**

- এই বহীখন মুখ্য পৰীক্ষণৰ বহীখনৰ সহায়ক হিচাপে সেইসকল পৰীক্ষাৰ্থীক দিয়া হৈছে যিয়ে **অসমীয়া** ভাষাৰ খণ্ড IV (ভাষা I) বা খণ্ড V (ভাষা II) উত্তৰ কৰিব বিচাৰে। কিন্তু দুয়োটা খণ্ডৰ উত্তৰ কৰিব নোৱাৰিব।
- পৰীক্ষাৰ্থীসকলে মুখ্য পৰীক্ষা বহীৰ পৰা খণ্ড I আৰু খণ্ড II বা খণ্ড III খণ্ডৰ উত্তৰ কৰিব লাগিব আৰু তেওঁলোকে নিৰ্বাচন কৰা ভাষাৰ খণ্ড IV আৰু V কৰিব লাগিব।
- ইংৰাজী আৰু হিন্দী ভাষাৰ IV আৰু V খণ্ডৰ প্ৰশ্নসমূহ মুখ্য পৰীক্ষণ বহীৰ সৈতে দিয়া হৈছে। ভাষা সহায়ক সমূহ আচুতীয়াকৈ লৈ উত্তৰ দিব পাৰিব।
- এই পৃষ্ঠাত নিৰ্দিষ্ট বিষয়সমূহ লিখিবলৈ আৰু উত্তৰসমূহ চিহ্নিত কৰিবলৈ **কেৱল নীলা/ক'লা বল পেন** ব্যৱহাৰ কৰিব।
- এইখন ভাষা বহীৰ **কোড** হ'ল **H**। এইটো নিশ্চিত কৰা যে উত্তৰ বহীৰ **দ্বিতীয় পিঠি**, মুখ্য পৰীক্ষণ বহী আৰু ভাষা সহায়কত একে ধৰণে এই কোডটো লিখা আছে। পৰীক্ষাৰ্থীয়ে ইয়াৰ কিবা খেলিমেলি দেখিলে নিৰীক্ষকক জনাব আৰু ভাষা সহায়ক পৰীক্ষণ বহী সলাই ল'ব।
- এই পৰীক্ষণ বহীৰ **দুটা** খণ্ড – চতুৰ্থ আৰু পঞ্চম ইয়াত **60টা** চমু ধৰণৰ প্ৰশ্ন আছে। প্ৰত্যেক প্ৰশ্নতে 1 নম্বৰকৈ দিয়া হৈছে :  
 খণ্ড IV : ভাষা I (অসমীয়া) (প্ৰশ্ন 91 ৰ পৰা প্ৰশ্ন 120 লৈ)  
 খণ্ড V : ভাষা II (অসমীয়া) (প্ৰশ্ন 121 ৰ পৰা প্ৰশ্ন 150 লৈ)
- খণ্ড IV ত ভাষা I ৰ বাবে 30টা প্ৰশ্ন দিয়া হৈছে আৰু খণ্ড V ত ভাষা II ৰ বাবে 30টা প্ৰশ্ন দিয়া হৈছে। এই পৰীক্ষণ বহীত প্ৰশ্নসমূহ কেৱল অসমীয়া ভাষাৰ বাবেহে দিয়া হৈছে। **ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত যদি ভাষা I অথবা ভাষা II অসমীয়াত বাহিৰে অন্য ভাষাত প্ৰশ্ন দিয়া হৈছে তেনেহলে H কোডৰ সেই ভাষাটোৰ প্ৰশ্ন থকা পৰিশিষ্ট (ভাষা) পৰীক্ষণ বহী খুজি ল'বা।** তোমাৰ প্ৰ-পত্ৰত উল্লেখ কৰা ভাষাটোতহে পৰীক্ষাৰ উত্তৰ লিখিব পাৰিবা। ভাষাৰ পৰিবৰ্তন অনুমতিযোগ্য নহয়।
- পৰীক্ষাৰ্থীয়ে ভাষা II ৰ (খণ্ড V) প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ ভাষা I (খণ্ড IV) ত নিৰ্বাচিত কৰা ভাষাৰ দৰে কৰিব লাগিব।
- প্ৰশ্নোত্তৰৰ বাদে বাহিৰা কাৰ্য কেৱল পৰীক্ষা বহীত থকা নিৰ্ধাৰিত ঠাইতহে কৰিব পাৰিব।
- প্ৰশ্নৰ উত্তৰবোৰ কেৱল OMR উত্তৰ কাকততহে লিপিবদ্ধ কৰিব লাগিব। তোমাৰ উত্তৰবোৰ সযত্নে কৰা। উত্তৰ সলাবলৈ বগা অথবা অন্য ৰং ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰিবা।

প্ৰাৰ্থীৰ নাম (স্পষ্টভাৱে) \_\_\_\_\_

ৰোল নম্বৰ : সংখ্যাৰে \_\_\_\_\_

: আখৰেৰে \_\_\_\_\_

পৰীক্ষাকেন্দ্ৰ (স্পষ্টভাৱে) \_\_\_\_\_

প্ৰাৰ্থীৰ চহী \_\_\_\_\_ নিৰীক্ষকৰ চহী \_\_\_\_\_

Facsimile signature stamp of  
Centre Superintendent \_\_\_\_\_



পৰীক্ষাৰ্থীয়ে যদি ভাষা – I ৰ  
বিকল্প অসমীয়া লৈছে, তেতিয়াহে  
নিম্নলিখিত ভাগৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ  
কৰিব ।



**ভাগ IV**  
**ভাষা I**  
**অসমীয়া**

**নিৰ্দেশ :** প্ৰশ্ন নং 91ৰ পৰা 105লৈ আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্প উত্তৰটো বাচি উলিওৱাঁ।

91. এগৰাকী শিক্ষকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক কিছুমান গোটত ভাগ কৰি দিছে আৰু ‘হাতী’ৰ বিষয়ে পাঠ এটা পঢ়ুওৱাৰ আগে আগে গোট বোৰৰ মাজত হাতীৰ বিষয়ে এটা কুইজ পাতিছে। শিক্ষকগৰাকীৰ এই কাৰ্য্যটোৰ উদ্দেশ্য হৈছে –

- (1) এটা পাঠ সমালোচনা লিখা
- (2) স্মৃতি পৰীক্ষা কৰা
- (3) সহপাঠীৰ ফীডবেক দিয়া/লোৱা
- (4) বিষয় একোটাৰ প্ৰতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক আগ্ৰহী কৰি তোলা

92. ভাষাৰ শ্ৰেণী এটাত আমনি বা অসুবিধাৰ সৃষ্টি কৰা ছাত্ৰ বা ছাত্ৰী এগৰাকীক শিক্ষকে কেনেদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা উচিত ?

- (1) এইক্ষেত্ৰত নিদানৰ ব্যৱস্থা শিক্ষাৰ্থীগৰাকীৰ অভিভাৱকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে
- (2) শিক্ষাৰ্থী গৰাকীৰ আচৰণৰ বিষয়ে বিদ্যালয় কতৃপক্ষক অৱগত কৰি
- (3) শ্ৰেণীটোৰ অধ্যৱসায়ী শিক্ষাৰ্থীসকলক সম্বোধন কৰি বা গুৰুত্ব দি
- (4) প্ৰথমে ছাত্ৰ বা ছাত্ৰীগৰাকীৰ সৈতে কথা পাতি নিদানৰ ব্যৱস্থা কৰি

93. “ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে ধাৰণাৰ মস্তিষ্কমহন কৰে, চিজিল বা থান্থিত লগায়, খচৰা প্ৰস্তুত কৰে সম্পাদনা কৰে আৰু তেওঁলোকৰ কামৰ পুনৰীক্ষণ কৰে।”

উদ্ধৃত প্ৰক্ৰিয়াটোৱে তলত দিয়া কোনটো দক্ষতা প্ৰতিফলিত কৰে ?

- (1) লিখন দক্ষতা
- (2) শ্ৰৱণ দক্ষতা
- (3) কথন দক্ষতা
- (4) পঠন দক্ষতা

94. উক্তি (A) : প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত পঠন আৰু লিখন দক্ষতাই সমালোচনাত্মক বা সুবিবেচক চিন্তনত সহায় কৰে।

যুক্তি (R) : সমালোচনাত্মক বা সুবিবেচক চিন্তন হৈছে পঠন আৰু লিখন দক্ষতাৰে এক উপদক্ষতা।

ওপৰত দিয়া উক্তি আৰু যুক্তিৰ আধাৰত আটাইতকৈ উপযুক্ত উত্তৰটো বাচি উলিওৱাঁ।

- (1) (A) অশুদ্ধ, (R) শুদ্ধ।
- (2) (A) শুদ্ধ, (R) অশুদ্ধ।
- (3) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ আৰু (R) হৈছে (A)-ৰ উপযুক্ত ব্যাখ্যা।
- (4) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ, কিন্তু (R), (A)-ৰ উপযুক্ত ব্যাখ্যা **নহয়**।

95. ভাষাৰ দক্ষতা কেনেদৰে আটাইতকৈ ফলপ্ৰসূৰূপে শিকিব পৰা যায় ?

- (1) সংহতিপূৰ্ণ ধৰণে আগবাঢ়ি
- (2) কেৱল লিখিত পৰীক্ষা আৰু প্ৰদত্ত কাৰ্যৰ দ্বাৰা
- (3) যদিহে শিক্ষকগৰাকীয়ে এটা সময়ত এটা মাত্ৰ দক্ষতা শিকোৱাত গুৰুত্ব দিয়ে
- (4) ভাষাৰ প্ৰত্যাহ্বানপূৰ্ণ আৰু যান্ত্ৰিক অনুশীলনৰ সহায়ত

96. শিক্ষাৰ্থীয়ে বৰ্ণনাৰ দক্ষতা বুজি পাইছে নে নাই জানিবৰ কাৰণে শিক্ষকে তেঁওলোকক কি কৰিবলৈ দিয়া উচিত ?

- (1) শব্দ বৰ্ণনৰ ভুলবোৰ শুধৰাবলৈ দিয়া
- (2) সাধু এটা পঢ়িবলৈ দিয়া আৰু বোধক্ষমতাভিত্তিক প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিবলৈ দিয়া
- (3) পাঠটোত থকা ক্ৰিয়া আৰু বিশেষণ পদসমূহ ঘূৰণীয়াকৈ চিহ্নিত কৰা
- (4) শিক্ষাৰ্থীসকল অভিভূত হোৱা বা আশ্চৰ্যচকিত হোৱা অভিজ্ঞতা এটাৰ বিষয়ে ক’বলৈ দিয়া



97. সপ্তম মানৰ এগৰাকী শিক্ষকে পাঠ্যপুথিৰ পৰিৱৰ্তে ও অন্যান্য কিতাপ পঢ়াত গুৰুত্ব দিছে । এইক্ষেত্ৰত শিক্ষকগৰাকীয়ে কেনে ধৰণৰ পঠনক উৎসাহিত কৰিছে ?

- (1) ব্যাপক বা বিস্তৃত (Extensive) পঠন
- (2) নিৰ্দেশিত পঠন
- (3) ভাগ-বটোৱাৰা বা অমিল-মিল পঠন
- (4) পুংখানপুংখ (Intensive) পঠন

98. এগৰাকী অধ্যক্ষই ভাষাৰ শিক্ষকক নতুন শ্ৰেণীবোৰ আৰম্ভ হোৱাৰ আগে আগে পাঠ্যপুথি আৰু অন্যান্য সমল বাছনি কৰিবলৈ দিছে । শিক্ষকজনৰ চয়ন-প্ৰক্ৰিয়াত তলত দিয়া কোনটো প্ৰাসংগিক নহয় ?

- (1) শিক্ষাৰ্থীৰ স্তৰ
- (2) ধাৰণাৰ জটিলতা আৰু সামগ্ৰীৰ গভীৰতা
- (3) শিশুৰ শিকন-প্ৰয়োজন আৰু সিহঁতে জনা ভাষাজ্ঞান
- (4) সমল আৰু পুথিসমূহৰ অভিযোজনতা (adaptability)

99. শিক্ষাৰ্থীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা ভাষা সামগ্ৰীসমূহৰ ব্যৱহাৰ পৰ্য্যবেক্ষণ কৰিবলৈ তলত উল্লেখ কৰা চৰ্তসমূহৰ কোনটো আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ তথা উপযোগী ?

- (1) পৰ্য্যবেক্ষণ, ফীডবেক আৰু লিখিত প্ৰতিবেদন
- (2) পৰীক্ষণ তালিকা, অনুমান বা ধাৰণা আৰু শিকন ফলাফল
- (3) ব্যৱহাৰযোগ্যতা, পুনৰাবৃত্তি আৰু বাগ্মিতা বা বক্তৃতাৰ ফল
- (4) সামগ্ৰীসমূহৰ প্ৰস্তুতকৰণ, উপস্থাপন আৰু অনুশীলন

100. এগৰাকী শিক্ষকে ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসমূহ লিখিত শিৰোনাম থকা চলচ্চিত্ৰ এখন চাবলৈ দিছে । চলচ্চিত্ৰখনৰ কাহিনীভাগ তেঁওলোকৰ পাঠ্যপুথিত থকা পাঠ এটাৰ ভেটিত প্ৰস্তুত । লিখিত শিৰোনামেৰে সৈতে চলচ্চিত্ৰখন চাবলৈ দি শিক্ষক গৰাকীয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ কি উৎসাহিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে ?

- (1) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক তেনে ধৰনৰ চলচ্চিত্ৰ আৰু বেছিকৈ চাবলৈ উৎসাহ দিয়া
- (2) মৌখিক ইংগিতৰ দ্বাৰা শ্ৰৱণ কৌশল, অভিনেতাসকলৰ কাৰ্যৰ শলাগ লোৱা আৰু সমালোচনা লিখা
- (3) সক্ৰিয় দৰ্শন আৰু শ্ৰৱণ
- (4) শ্ৰৱণ কৌশল, সক্ৰিয় দৰ্শন আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নিৰ্ভৰযোগ্য ভাষা সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ আগ্ৰহী কৰি তোলা

101. উক্তি (A) : শৈশৱৰ আৰম্ভনি কালচোৱাত শিশুৱে বিশেষ্যতকৈ ক্ৰিয়াপদ বেছিকৈ ব্যৱহাৰ কৰে আৰু ব্যাকৰণৰ নিয়মবোৰত গুৰুত্ব নিদিয়ৈ ।

যুক্তি (R) : শিশুৰ শব্দভাণ্ডাৰ টনকিয়াল নহয় ।

ওপৰত দিয়া উক্তি আৰু যুক্তিৰ আধাৰত আটাইতকৈ উপযুক্ত উত্তৰটো বাচি উলিওৱা ।

- (1) (A) অশুদ্ধ, (R) শুদ্ধ ।
- (2) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ আৰু (R) হৈছে (A)-ৰ শুদ্ধ ব্যাখ্যা ।
- (3) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ, কিন্তু (R), (A)-ৰ শুদ্ধ ব্যাখ্যা নহয় ।
- (4) (A) শুদ্ধ, (R) অশুদ্ধ ।



102. এটি শিশুৱে তাৰ ভাষাৰ শ্ৰেণীকোঠাৰ অভিজ্ঞতাৰ বিষয়ে কৈছে শিক্ষকে কেতিয়াবা সিহঁতক চকু মুদি বেগ এটাৰ পৰা কিবা বস্তু এটা উলিয়াবলৈ দিয়ে আৰু বস্তুটো চুই চাই সেইটোৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰিবলৈ দিয়ে । এই খেলটো খেলি শিকিবলৈ ভাল ।

শিশুটিৰ মন্তব্যৰ পৰা তাৰ শিকন অগ্ৰাধিকাৰ (preference of learning) কি সেয়া চিহ্নিত কৰা ।

- (1) মই যেতিয়া অনুকৰণ কৰোঁ, ভাষাটো ভালকৈ মনত ৰাখিব পাৰোঁ ।
- (2) মই যেতিয়া বস্তু এটা দেখা পোঁও, ভাষাটো ভালকৈ মনত ৰাখিব পাৰোঁ ।
- (3) মই শুনিলৈ পালে ভাষাটো ভালকৈ মনত ৰাখিব পাৰোঁ ।
- (4) মই চলা-ফিৰা কৰিলে ভাষাটো ভালকৈ মনত ৰাখিব পাৰোঁ ।

103. “মই যেতিয়া কিবা অৰ্থ বুজি নাপোঁও, তেতিয়া মই কিতাপৰ পাত লুটিয়াও ।”

উদ্ধৃত উদাহৰণৰ উক্তিটো পাঠ আৰু শিক্ষাৰ্থীয়ে কি কৰে আৰু কি কৌশল অৱলম্বন কৰে তাৰে সৈতে মিল থকা কৌশলটো বাছি উলিওৱা ।

- (1) দ্বিধাগ্ৰস্ত মানসিক অৱস্থা
- (2) শব্দবিন্যাসত গুৰুত্ব দিয়া
- (3) অনুশীলন কৰাৰ সুযোগ গ্ৰহণ কৰা
- (4) প্ৰসংগ-সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ কৰা

104. তলত দিয়া কোনটোৰ মূল্যায়ন কৰিবৰ কাৰণে উপচাৰাত্মক বা নিদানমূলক পৰীক্ষা (diagnostic test) ব্যৱহাৰ কৰা হয় ?

- (1) সাফল্যৰ ক্ৰম অনুসৰি স্থানপ্ৰাপ্তসকলৰ মূল্যায়ন কৰাৰ কাৰণে
- (2) ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত থকা শিকাৰুৰ সবল আৰু দুৰ্বল দিশবোৰৰ
- (3) শিকাৰুৰে নিজে কৰা ভুলবোৰ নিজে চিহ্নিত কৰিব পৰা ক্ষমতাৰ
- (4) শিকাৰুৰে পাঠ এটাৰ সাৰমৰম উলিয়াব পৰা ক্ষমতাৰ

105. তলত দিয়া কোনটোৰ মূল্যায়ন কৰিবৰ কাৰণে পটুতা বা দক্ষতা পৰীক্ষা (proficiency test) কৰা হয় ?

- (1) বহুসংজ্ঞাবাহী (multisensory) ভাষা শিকন অভিজ্ঞতাৰ
- (2) দৈনন্দিন কথোপকথনৰ ভাষাটোৰ
- (3) শিকাৰুৰ শিকোৱা ভাষাটোৰ
- (4) শিকাৰু উপনীত হোৱা ভাষাৰ স্তৰটোৰ

**নিৰ্দেশ :** উদ্ধৃত গদ্যাংশ পঢ়ি তাৰ তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ (প্ৰশ্ন নং 106ৰ পৰা 114লৈ) আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্পটো নিৰ্বাচন কৰা ।

অতীত ভাৰতবৰ্ষত ছায়া পুতলা আৰু ৰছী পুতলাৰ প্ৰচলন আছিল ‘ৰাৱণ ছায়া’ হ’ল উৰিষ্যাৰ অতি প্ৰাচীন কালৰেপৰা জনসাধাৰণৰ মনোৰঞ্জনৰ উদ্দেশ্যে প্ৰদৰ্শিত ছায়া পুতলা নাচৰ অনুষ্ঠান । উৰিষ্যাৰ ‘ৰাৱণ ছায়া’ নাটকক ছায়াবাজী বা ছায়ানাট বুলিও জনা যায় । ভগৱান ৰাম ঈশ্বৰৰ অৱতাৰ, সেয়েহে ৰামৰ ছায়া দৃশ্যমান নহয় । আনহাতে ৰাৱণকে ধৰি আন সকলো চৰিত্ৰৰ ছায়া দৃশ্যমান । ৰাৱণ যিহেতু মুখ্য চৰিত্ৰ, সেয়েহে ছায়া নাটকক ‘ৰাৱণ ছায়া’ নামেৰে নামকৰণ কৰা হৈছিল । গাঁৱৰ নিৰক্ষৰ লোকে বগা কাপোৰত ছায়াই সৃষ্টি কৰা কলাক যাদু বুলি ভাবিছিল । সেয়েহে পুতলা নাচ দেখুউৱা শিল্পীসকলক গুণী বা যাদুকৰ বুলিছিল । বৰ্ষা ঋতুৰ বাহিৰে উৰিষ্যাৰ ভৌগোলিক এলেকাত প্ৰায় সকলো সময়তে ‘ৰাৱণ ছায়া’ প্ৰদৰ্শিত হৈছিল । ‘ৰাৱণ ছায়া’ বছৰটোত এবাৰ প্ৰদৰ্শন নহ’লে অঞ্চলটোত মাৰি-মৰক, আকাল, বানপানী আদি প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ হয় বুলি গাঁওবাসীয়ে বিশ্বাস কৰিছিল । সেয়েহে বছৰটোত উৎপাদন হোৱা শস্য অথবা উপাৰ্জিত অৰ্থৰ কিছু অংশ ‘ৰাৱণ ছায়া’ উপভোগ কৰিবলৈ আছুতীয়াকৈ ৰাখিছিল ।

ভাৰতবৰ্ষৰ ছায়া পুতলাবোৰৰ প্ৰধানতঃ ছাগলী আৰু হৰিণাৰ ছালেৰে তৈয়াৰ কৰা হৈছিল । ‘ৰাৱণ ছায়া’ৰ পুতলাবোৰ তৈয়াৰ কৰা হৈছিল হৰিণাৰ ছালেৰে । পাছলৈ হৰিণাৰ ছালৰ অভাৱত সাধাৰণ চৰিত্ৰবোৰ ছাগলীৰ ছালেৰে তৈয়াৰ কৰা হৈছিল যদিও ঐশ্বৰিক চৰিত্ৰবোৰ হৰিণাৰ ছালৰ বাহিৰে আন জন্তুৰ ছালেৰে তৈয়াৰ নকৰিছিল । পুতলাবোৰৰ উচ্চতা হয় ইঞ্চিৰপৰা ওঠৰ ইঞ্চি পৰ্যন্ত । এটা বিশেষ প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেদি হৰিণা বা ছাগলীৰ ছালখন স্বচ্ছ কৰা হয় ।

ছায়া পুতলা তৈয়াৰ কৰিবলৈ প্ৰথমে হৰিণা বা ছাগলীৰ ছালখন গৰম পানীত কিছুসময় তিয়াই থোৱা হয় । ইয়াৰ পাছত ছালখন পানীৰপৰা তুলি ভিতৰৰ ফালটো চোকা ছুৰীৰে ভালকৈ পৰিষ্কাৰ কৰি লোৱা হয় । ছালখনৰ ভিতৰৰ ফালটো পৰিষ্কাৰ হোৱাৰ পাছত ছালখন লুটিয়াই লৈ নোম থকা ফালটোৰ নোমবোৰ চোকা ছুৰীৰে আঁতৰোৱা হয় আৰু ছালখন চাৰিওপিনে চাৰিজন লোকৰদ্বাৰা সমানভাৱে টানি ধৰি এটা পৰিষ্কাৰ মৰাপাটৰ বস্তাৰ ওপৰত থোৱা হয় । ছালখন কোঁচ খাই নাযাবলৈ চাৰিওফালে চাৰিটা বাঁহৰ শলা বা গজাল মাৰি ৰাতিটো থৈ দিয়া হয় । পাছদিনা কিছু প্ৰখৰ সূৰ্যৰ পোহৰত ছালখন শুকাবলৈ দিয়াৰ লগতে সূৰ্যৰ পোহৰ যাতে প্ৰত্যক্ষভাৱে নপৰে বা বেছিকৈ নপৰে তাৰ বাবে এখন বগা কাপোৰ ছালখনৰ ওপৰত ঢাকি দিয়া হয় । এদিন ভালকৈ সূৰ্যৰ পোহৰ পৰাৰ পাছত ছালখন কিছু স্বচ্ছ হৈ পৰে । ৰাৱণ ছায়া নাটকৰ বাবে ছালখন সম্পূৰ্ণকৈ স্বচ্ছ হ’বলৈ দিয়া নহয়, যাতে ছালৰ প্ৰাকৃতিক ৰংটো বগা কাপোৰত

প্ৰতিফলিত হয় । নাইবা এনেদৰেও ভাবিব পৰা যায় যে ৰঙৰ ব্যৱহাৰ হোৱাৰ আগৰেপৰা ৰাৱণ ছায়া নাটৰ প্ৰচলন হৈ আহিছে । ‘ৰাৱণ ছায়া’ নাটৰ ছাঁ পুতলাবোৰৰ অংগ-প্ৰত্যংগবোৰ ডোখৰ ডোখৰকৈ কাটি উলিওৱা নহয় । এডোখৰ ছালতেই এটা সম্পূৰ্ণ চৰিত্ৰ কাটি উলিয়াব লাগে । পুতলাবোৰত যিহেতু জোৰা নাথাকে সেয়েহে ‘ৰাৱণ ছায়া’ৰ পুতলা সঞ্চালন কৰা শিল্পীজন অতি নিপুণ হোৱা আৱশ্যক ।

**106.** বগা কাপোৰত ছাঁ পেলাই জীৱন্ত যেন লগা লোক পৰিৱেশ্য কলা পৰিৱেশন কৰিব পৰা লোকসকলক ওড়িয়া (উড়িয়া) গঞা লোকে কি বুলি কৈছিল ?

- (1) ৰাৱণ ছায়া
- (2) গুণী
- (3) ভাৱৰীয়া
- (4) পালি

**107.** উদ্ধৃত গদ্যাংশৰ আধাৰত শুদ্ধ উক্তিটো বাছি উলিওৱাঁ ।

- (1) ‘ৰাৱণ ছায়া’ৰ পুতলাবোৰত কোনো জোৰা নাথাকে ।
- (2) ‘ৰাৱণ ছায়া’ৰ পুতলাবোৰৰ অংগ-প্ৰত্যংগবোৰ ডোখৰ-ডোখৰকৈ কাটি উলিওৱা হয় ।
- (3) ‘ৰাৱণ ছায়া’ৰ পুতলাবোৰ পূৰ্বে কেৱল ছাগলীৰ ছালেৰে তৈয়াৰ কৰা হৈছিল ।
- (4) ‘ৰাৱণ ছায়া’ৰ পুতলাবোৰ বগা কাপোৰেৰে সজা হয় ।



108. 'ঐশ্বৰিক' শব্দটোৰ সন্ধি ভাঙি দেখুওৱাঁ।

- (1) ঐ + স্ব + ব + ই + ক
- (2) ঐ + স্বৰিক্
- (3) ঐশ্বৰ + ইক্
- (4) ঐশ্বৰ + ইক্

109. 'ৰাৱণ ছায়া' নাটকৰ কাৰণে সাজি উলিওৱা পুতলাবোৰ কিমান ওখ হয় ?

- (1) প্ৰায় চাৰিফুট
- (2) সাত-আঠ ইঞ্চিমান
- (3) পোন্ধৰ ছেণ্টিমিটাৰৰ পৰা সাতত্ৰিশ-আঠত্ৰিশ ছেণ্টিমিটাৰ পৰ্যন্ত
- (4) ছয়ৰ পৰা ওঠৰ ফুট পৰ্যন্ত

110. পুতলা সাজিবৰ কাৰণে কাৰণে প্ৰস্তুত কৰা জন্তুৰ ছালখান কিয় সম্পূৰ্ণ স্বচ্ছ হ'বলৈ দিয়া নহয় ?

- (1) পুতলাবোৰ বেছি দিন টিকি থাকিবৰ কাৰণে
- (2) জন্তুৰ ছাল সম্পূৰ্ণ স্বচ্ছ কৰাটো সম্ভৱ নহয় কাৰণে
- (3) ধৰ্মীয় কাৰণত
- (4) জন্তুৰ ছালৰ স্বভাৱিক বৰনটো বগা কাপোৰত ছাঁ হৈ পৰিবৰ বাবে

111. ছায়া পুতলা তৈয়াৰ কৰিবলৈ বুলি চেলাই লোৱা মৃত জন্তুৰ ছালখন প্ৰস্তুত কৰোতে কিমান সময়ৰ প্ৰয়োজন হয় ?

- (1) সম্পূৰ্ণ এটা বেলা
- (2) কমেও দুই-তিনিদিন
- (3) প্ৰায় ছয়-সাত ঘণ্টা
- (4) জন্তুটোৰ ছালখন চেলাবলৈ প্ৰয়োজন হোৱা সময়

112. 'ৰাৱণ ছায়া' নাটকৰ দৈৱিক চৰিত্ৰবোৰৰ কাৰণে পুতলা তৈয়াৰ কৰিবলৈ কেনেখনৰ বা কি উপাদান ব্যৱহাৰ কৰা হয় ?

- (1) হৰিণাৰ ছাল
- (2) বগা কাপোৰ
- (3) বহী আৰু কাপোৰ
- (4) ছাগলীৰ ছাল

113. "...ছালখন পানীৰ পৰা তুলি ভিতৰৰ ফালটো চোকা ছুৰীৰে ভালকৈ পৰিষ্কাৰ কৰি লোৱা হয়।"

উদ্ধৃত বাক্যটোত ব্যৱহৃত বিভক্তিৰ সংখ্যা হ'ল —

- (1) মাত্ৰ এটা
- (2) তেৰটা
- (3) সাতটা
- (4) তিনিটা

114. কোন সময়ত ওড়িশা (উৰিষ্যা)ত 'ৰাৱণ ছায়া' নাট প্ৰদৰ্শন কৰা নহয় ?

- (1) ৰাম নৱমীৰ দিনা
- (2) বিজয়া দশমীৰ দিনা
- (3) বাৰিষা কালত
- (4) বছৰৰ সকলো সময়তে 'ৰাৱণ ছায়া'ৰ প্ৰদৰ্শন হয়



**নিৰ্দেশ :** উদ্ধৃত কবিতাটোৰ আধাৰত তাৰ তলত দিয়া  
প্ৰশ্নসমূহৰ (প্ৰশ্ন নং 115ৰ পৰা 120লৈ) আটাইতকৈ  
উপযুক্ত বিকল্পটো বাছি উলিওৱাঁ ।

কোন শৰতৰ সুধাকৰ আহি  
জোনালী যামিনী সোণালী কৰি  
আকুল প্ৰাণৰ চেতনা হৰিলে  
মোহন বাঁহীৰ মৃদুল সুৰে  
কোন অতীতৰ বাতৰি দিলে ?  
নিছিগা বীণাৰ ছিগি গ'ল তাঁৰ  
সুৰৰ কঁপনি হ'ল আজি সাৰ  
কিনো বিৰহত চাটি-ফুটি কৈ  
দুগালে দুচকু চকুলো বহি  
কিহৰ বেদনা বুকুত সামৰি  
মৰম বিচাৰি বিলালোঁ বাতৰি  
সৌ আকাশ কলীয়া মেঘত  
গৰজি উঠিল বলিয়া বজ্ৰ  
কোমল তানৰ সমল হৰিলে  
চকা-মকা হয় বিজুলী লতাই  
কোন অতীতৰ বাতৰি দিলে ?

**115.** “কবিতাটোত সদৃশ বৰ্ণ বাক্যৰ শেষত, আৰু  
কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত মাজতো পুনৰাবৃত্ত হৈ  
কাব্যশৰীৰ ব্যঞ্জনাৰ কৰি তুলিছে ।”

— ই কোনবিধ অলংকাৰৰ উদাহৰণ ?

- (1) অনুপ্ৰাস
- (2) উৎপ্ৰেক্ষা
- (3) ৰূপক
- (4) উপমা

**116.** কবিতাটোত ব্যৱহৃত ‘সুধাকৰ’ শব্দৰ অৰ্থ  
হৈছে —

- (1) জোন
- (2) অমৃত
- (3) কবি
- (4) বাঁহী

**117.** আকুল প্ৰাণৰ চেতনা কোনে হৰিছিল ?

- (1) বলিয়া ব্ৰজই
- (2) শৰতৰ আকাশৰ চন্দ্ৰই
- (3) মোহন বীণাৰ সুৰে
- (4) মোহন বংশীৰ সুৰে

**118.** ‘মোহন বাঁহীৰ মৃদুল সুৰে’ কৰা কাৰ্যটো কি  
আছিল ?

- (1) কোনোবা অতীতৰ বতৰা দিয়া
- (2) দুগালে দুখাৰি চকুলো বোৱাই দিয়া
- (3) ৰূপোৱালী শাৰদী নিশাটো সোনোৱালী কৰি  
তোলা
- (4) কোমল তানৰ সমল হৰণ কৰা

**119.** মৰম বিচাৰি কোনে বাতৰি বিলাইছিল ?

- (1) চকা-মকা বিজুলী লতাই
- (2) কবিয়ে নিজে
- (3) শৰতৰ সুধাকৰে
- (4) নিছিগা বীণাৰ ছিগি যোৱা তাঁৰে

**120.** ‘মৃদুল সুৰ’-ৰ অৰ্থ হৈছে —

- (1) বীণাৰ সুৰ
- (2) মৰম বিচৰা সুৰ
- (3) কোমল সুৰ
- (4) ব্ৰজতান



পৰীক্ষাৰ্থীয়ে যদি **ভাষা – II** ৰ  
বিকল্প **অসমীয়া** লৈছে, তেতিয়াহে  
নিম্নলিখিত ভাগৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ  
কৰিব ।



## ভাগ V

## ভাষা II

## অসমীয়া

**নিৰ্দেশ :** তলত দিয়া গদ্যাংশ পঢ়ি তাৰ তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ (প্রশ্ন নং 121ৰ পৰা 127লৈ) আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্পটো বাছি উলিওৱাঁ ।

জীৱৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য হৈছে বংশবৃদ্ধি কৰা ক্ষমতা । এতিয়া বংশবৃদ্ধি কৰা প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ আগতে এটা অতি সাধাৰণ প্রশ্ন উদয় হয় যে জীৱসমূহে কিয় বংশবৃদ্ধি কৰে ? জীৱৰ অতি আৱশ্যকীয় জীৱন প্ৰক্ৰিয়া যেনে পৰিপুষ্টি, শ্বসন বা ৰেচনৰ দৰে বংশ বৃদ্ধি প্ৰক্ৰিয়াটো জীৱন জীৱন প্ৰক্ৰিয়া চলাই নিয়া অত্যাৱশ্যকীয় প্ৰক্ৰিয়া নহয় । অনাহাতে যদি এটা জীৱই ইয়াৰ পৰা হ্ৰব্হ অধিক জীৱ সৃষ্টি কৰিবলৈ হ'লে বহুত শক্তি খৰচ কৰিবলগীয়া হয় । গতিকে, জীয়াই থকাৰ বাবে আৱশ্যক নোহোৱা প্ৰক্ৰিয়া এটাৰ বাবে জীৱই অযথা শক্তি অপচয় কৰাটো উচিত কথা হ'ব জানো ? ইয়াৰ সম্ভাৱ্য উত্তৰটোৰ বিষদ আলোচনা শ্ৰেণীকোঠাত কৰাটো আমোদজনক হ'ব ।

উক্ত কৌতুহলপূৰ্ণ প্রশ্নৰ উত্তৰ যিয়েই নহ'ওক কিন্তু বংশবৃদ্ধি হোৱাৰ বাবেহে জীৱসমূহ দেখিবলৈ পোৱা যায় । যদি কোনো ঠাইত এট মাত্ৰ জীৱ বংশ বৃদ্ধি নকৰাকৈ থাকে, তেতিয়া প্ৰকৃততে ভবিষ্যতে ইয়াৰ অস্তিত্ব নাথাকিব । পৰিবেশত একে প্ৰজাতিৰ বহুত জীৱ বা ব্যক্তি দেখিবলৈ পোৱা যায় । দুটা বেলেগ জীৱ একেটা প্ৰজাতিৰে অন্তৰ্ভুক্ত বুলি কেনেকৈ জানিম ? সাধাৰণতে, আমি দেখো যে সিহঁতৰ পৰস্পৰন মাজত সাদৃশ্য থাকে । গতিকে বংশবৃদ্ধি কৰা জীৱসমূহে দেখাত একেধৰণৰ কিছু

নতুন জীৱন সৃষ্টি কৰে । প্ৰজননৰ সময়ত নিৰ্দিষ্ট DNA প্ৰতিলিপি এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয় যি জীৱন দেহৰ অবয়ব গঠন এনেদৰে কৰে যে নিৰ্দিষ্ট বাসস্থান ব্যৱহাৰৰ বাবে উপযোগী হয় । সেই কাৰণে কোনো প্ৰজাতিৰ জীৱৰ আৱাদী ক্ষমতা ৰক্ষা কৰাত প্ৰজনন প্ৰক্ৰিয়া ওতঃপ্ৰোতভাবে জড়িত হৈ থাকে ।

সি যি কি নহওক, সময়ে সময়ে বাসস্থানৰ পৰিবৰ্তন হৈ থাকে যিবোৰ কাৰণ জীৱৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰত । উদাহৰণ স্বৰূপে পৃথিৱীৰ উপৰিভাগৰ উষ্ণতাৰ হৈ থাকে যিবোৰ কাৰণ জীৱৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰত । উদাহৰণ স্বৰূপে পৃথিৱীৰ উপৰিভাগৰ উষ্ণতাৰ হ্ৰাস-বৃদ্ধি, জলভাগৰ উচ্চতা উঠ-নমা হৈ থাকিব পাৰে বা উষ্ণাপিণ্ডই খুন্দা মাৰিব পাৰে এনেধৰণৰ বহুতো উদাহৰণ ল'ব পৰা যায় । যদি কোনো এটা জীৱৰ আৱাদী এটা পৰিবেশৰ নিৰ্দিষ্ট অঞ্চল বাস উপযোগী হয় আৰু সেই অঞ্চলত প্ৰচণ্ড কিবা পৰিবৰ্তন আহি পৰে তেতিয়া জীৱৰ আৱাদী সম্পূৰ্ণভাবে নিৰ্মূল হৈ যাব । অবশ্যো কেতিয়াবা এই আৱাদীৰ কিছু জীৱৰ ভিন্নতা আহিব পাৰে আৰু জীয়াই থাকিবলৈ অলপ সুবিধা হ'ব পাৰে । এনেকৈ যদি নাতিশীতোষ্ণ জলভাগত বেঙেৰিয়া আৱাদী বাস কৰি থাকে আৰু গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধি হোৱাৰ কাৰণে কিছুমান বেঙেৰিয়া ধ্বংস হৈ যাব পাৰে । কিন্তু কিছু সংখ্যক বেঙেৰিয়াৰ প্ৰতিৰোধ ক্ষমতা থকা কাৰণে জীয়াই বাকি ভবিষ্যত বংশ বৃদ্ধি কৰিব । এনেকৈয়ে সময়ৰ সোঁতত কোনো প্ৰজাতিৰ জীৱই জীয়াই থাকিবৰ বাবে ভিন্নতাৰ আবশ্যক ।



121. তলৰ কোনটো অত্যাৱশ্যকীয় জীৱন প্ৰক্ৰিয়া নহয় ?

- (1) প্ৰজনন
- (2) শ্বসন
- (3) ৰেচন
- (4) পুৰি পুষ্টি

122. দুটা ভিন ভিন জীৱ একেটা প্ৰজাতিৰে অন্তৰ্ভুক্ত বুলি কেনেকৈ জনা যায় ?

- (1) দুয়োটা জীৱৰে খাদ্যাভাস একে হয় ।
- (2) দুয়োটা জীৱৰ দেখাত সাদৃশ্য থাকে ।
- (3) দুয়োটা জীৱ সদায়ে একেটা স্থানত বাস কৰে ।
- (4) একেটা প্ৰজাতি জীৱবোৰ সদায়ে একেলগে থাকে ।

123. গদ্যাংশটোত ব্যৱহৃত 'আবাদী' শব্দৰ অৰ্থ হৈছে —

- (1) পৰিৱেশ তন্ত্ৰ
- (2) স্বাধীনতা
- (3) বংশ বা জনসংখ্যা
- (4) বাসস্থান

124. 'প্ৰতিলিপি' শব্দটোৰ সমাৰ্থসূচক শব্দটো হৈছে —

- (1) ডি.এন্.এ.
- (2) প্ৰতিবেদন
- (3) খচৰা
- (4) নকল

125. কোনো এবিধ জীৱ প্ৰজাতি বাস কৰি থকা নিৰ্দিষ্ট পৰিবেশৰ নিৰ্দিষ্ট অঞ্চল এটাত প্ৰচণ্ড পৰিবৰ্তন আহি পৰিলে কি হব ?

- (1) পৰিবৰ্তনৰ সৈতে খাপ খুৱাই জীৱবোৰে পুনৰ বংশবৃদ্ধি কৰিব ।
- (2) প্ৰজাতিসমূহৰ অভিযোজন ক্ষমতাৰ কাৰণে নতুন পৰিৱেশত মিলি পৰিব
- (3) প্ৰজাতিবিধ অঞ্চলটোৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নোহোৱা হৈ যাব ।
- (4) প্ৰজনন ক্ষমতা থকাৰ কাৰণে প্ৰজাতিবিধ বাচি থাকিব ।

126. এটা জীৱই নিজৰ দৰে একে আন এটা জীৱ সৃষ্টি কৰিবৰ কাৰণে কি কৰে ?

- (1) অনুকূল পৰিৱেশ আৰু প্ৰচুৰ খাদ্যসম্ভাৰ থকা ঠাইলৈ প্ৰব্ৰজন কৰে ।
- (2) বহুতো শক্তি খৰচ কৰিবলগীয়া হয় ।
- (3) কম শক্তি খৰচ কৰিবলগীয়া হয় ।
- (4) নিজৰ দৰে একে আন এটা জীৱৰ সৃষ্টি কেৱল মানৱসৃষ্ট বিজ্ঞানাগাৰতহে সম্ভৱ ।

127. 'অত্যাৱশ্যকীয়' শব্দটোৰ সন্ধি ভাঙি দেখুওৱাঁ ।

- (1) অতি + আৱশ্যকীয়
- (2) অত্যাৱ + শ্যকীয়
- (3) অত্যা + আৱশ্যকীয়
- (4) অ + ত্যা + ৱ + শ্য + কী + য

**নিৰ্দেশ :** তলত দিয়া ৰছনাখণ্ড পঢ়ি তাৰ তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ (প্ৰশ্ন নং 128ৰ পৰা 135লৈ) আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্পটো বাছি উলিওৱাঁ ।

১৮৯৮ চনত যোৰহাটত কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈৰ জন্ম হয় । তেওঁ পিতৃ ৰাধাকান্ত সন্দিকৈ আৰু মাতৃ নাৰায়ণী সন্দিকৈৰ প্ৰথম পুত্ৰ আছিল । ১৯১৩ চনত যোৰহাট চৰকাৰী হাইস্কুলৰ পৰা প্ৰথম বিভাগত এণ্ট্ৰেন্স পৰীক্ষা পাছ কৰি কটন কলেজত পঢ়ে । তাৰ পৰা প্ৰথম বিভাগত আই.এ. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ



কলিকতালৈ যায় আৰু তাৰ সংস্কৃত কলেজৰ পৰা ১৯১৭ চনত সংস্কৃতত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ সন্মানসহ বি.এ. উপাধি লয়। ১৯১৯ চনত কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰাই সংস্কৃতৰ বেদ গ্ৰন্থত প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম হৈ এম.এ. পাছ কৰে। ইয়াৰ পিছত বিলাতলৈ গৈ অক্সফোৰ্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা আধুনিক বুৰঞ্জী বিভাগত সন্মানসহ ১৯২৩ চনত এম.এ. উপাধি লাভ কৰে। ১৯২৩-২৭ কালছোৱাত পেৰিচ আৰু বাৰ্লিন বিশ্ববিদ্যালয়ত গ্ৰীক, লাতিন, ইটালিয়ান আদি ভাষা আৰম্ভ কৰে। ১৯৩০ চনত যোৰহাট জে.বি. কলেজ প্ৰতিষ্ঠাৰ লগে লগে তাৰ প্ৰথম অৱৈতনিক অধ্যক্ষ হয়। ১৯৪৮ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপন হোৱাত তাৰ প্ৰথম উপাচার্য নিযুক্ত হয় আৰু ১৯৫৭ চন পৰ্যন্ত এই পদত থাকে।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ পণ্ডিত লোক আছিল। বিশেষকৈ সংস্কৃতত অগাধ পাণ্ডিত্য আছিল। তেওঁৰ প্ৰকাশিত ইংৰাজী গ্ৰন্থ তিনিখন — শ্ৰীহৰ্ষৰ নৈষধ চৰিতৰ ইংৰাজী অনুবাদ আৰু টীকা সম্বলিত পুথি 'নৈষধ চৰিত' (১৯৩৪), সোমদেৱৰ যশস্তিলকৰ ভিত্তিত ৰচিত পুথি 'যশস্তিলক এণ্ড ইণ্ডিয়ান কালচাৰ' (১৯৪৯) আৰু মাৰাঠী লেখক প্ৰবৰসেনৰ প্ৰাকৃত পুথি সেতুবন্ধনৰ ভাষা 'সেতুবন্ধন'। ইয়াৰ উপৰিও বিভিন্ন গবেষণা আলোচনীত ভাৰততত্ত্ব সম্পৰ্কে ভালেমান প্ৰবন্ধ লিখিছিল। ১৯৫১ চনত বহা অখিল ভাৰতীয় প্ৰাচ্যবিদ্যা সন্মিলনৰ লক্ষ্ণৌ অধিবেশনৰ সভাপতিত্ব কৰিছিল। ১৯৫৩ চনত ৱালটোৱাৰত বহা আন্তঃবিশ্ববিদ্যালয় সমিতিৰো সভাপতি আছিল। অসমীয়া সাহিত্যতো ৰাপ আছিল। স্কুলীয়া কালতে নকুলনচন্দ্ৰ ভূঞা আদিৰ লগ হৈ হাতে-লিখা আলোচনী উলিয়াইছিল। বাঁহী, মিলন, আবাহন, চেতনা, আলোচনী আদি কাকতত প্ৰবন্ধ-পাতি

লিখিছিল। 'কৃষ্ণ কান্ত সন্দিকৈৰ ৰচনা সম্ভাৰ'ৰ এইবোৰ সংগৃহীত হৈছে। আগবয়সত কেইটিমান গীতো ৰচনা কৰিছিল। ১৯২৯ চনত তেওঁ অসম ছাত্ৰ সন্মিলনৰ পৌৰোহিত্য কৰিছিল। অসম সাহিত্য সভাৰ গুৱাহাটী অধিবেশনৰ সভাপতি আছিল (১৯৩৭)। ভাৰত চৰকাৰে ১৯৫৫ চনত পদ্মশ্ৰী আৰু ১৯৬৭ চনত পদ্মভূষণ উপাধিৰে বিভূষিত কৰিছিল। গুৱাহাটী আৰু ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ে সন্মানিত ডি.লিট. উপাধি প্ৰদান কৰিছিল।

তেওঁ জে.বি. কলেজৰ বিজ্ঞান শাখালৈ এঘাৰ হাজাৰ আৰু চন্দ্ৰকান্ত অভিধানৰ বাবে পঞ্চাশ হাজাৰ টকা দান কৰিছিল। মৃত্যুৰ আগে আগে নিজৰ ব্যক্তিগত পুথিভঁৰালটো গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়লৈ দান কৰি যায়।

128. ফ্ৰান্সৰ পেৰিছ আৰু বাৰ্লিন বিশ্ববিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰাৰ কালছোৱাতে কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈয়ে কেইবাটাও ভাষা আয়ত্ত্ব কৰিছিল। তলৰ কোনটো ভাষা শিকাৰ উল্লেখ উদ্ধৃত ৰচনাখণ্ডত নাই?

- (1) ইটালীয়ান
- (2) গ্ৰীক
- (3) লাতিন
- (4) ফৰাছী

129. জালুবাৰীত গৌহাটী বিশ্ববিদ্যালয় কেতিয়া স্থাপন হৈছিল?

- (1) ১৯৫৭ চনত
- (2) ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ এবছৰৰ আগত
- (3) ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ এবছৰৰ পাছত
- (4) ১৯১৭ চনত

130. যোৰহাটৰ জগন্নাথ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ৰ সৈতে  
কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ কিদৰে সম্পৰ্কিত আছিল ?

- (1) এই মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান শাখালৈ  
তেখেতে পঞ্চাশ হাজাৰ টকা দান কৰিছিল
- (2) তেখেতে এই মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰথমগৰাকী  
অধ্যক্ষ আছিল
- (3) এই মহাবিদ্যালয়ৰ স্নাতক পৰ্যায়ত  
তেখেতে সংস্কৃত অধ্যয়ন কৰিছিল
- (4) এই মহাবিদ্যালয়ৰ স্নাতকোত্তৰ পৰ্যায়ত  
তেখেতে সংস্কৃত অধ্যয়ন কৰিছিল

131. 'যশস্তিলক'ৰ ৰচক কোন ?

- (1) প্রবৰসেন
- (2) কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ
- (3) শ্ৰীহৰ্ষ
- (4) সোমদেৱ

**132.** ‘ক’ আৰু ‘খ’ স্তম্ভ মিলাই উত্তৰ কৰাঁ ।

	‘ক’ স্তম্ভ	‘খ’ স্তম্ভ
A.	আন্তঃবিশ্ববিদ্যালয় সমিতি	i. ১৯৫১
B.	অখিল ভারতীয় প্রাচ্যবিদ্যা সম্মিলন	ii. ১৯৫৩
C.	যোৰহাট জে.বি. কলেজৰ প্ৰতিষ্ঠা	iii. ১৯৩৭
D.	অসম সাহিত্য সভাৰ গুৱাহাটী অধিবেশন	iv. ১৯৩০

- (1) A-iv, B-iii, C-ii, D-i
- (2) A-i, B-iv, C-iii, D-ii
- (3) A-ii, B-i, C-iv, D-iii
- (4) A-iii, B-ii, C-i, D-iv

**133.** ভাৰত চৰকাৰৰ তৃতীয় সৰ্বোচ্চ অসামৰিক সন্মান কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈয়ে কেতিয়া লাভ কৰিছিল ?

- (1) ১৯৪৮ চনত
- (2) ১৯৫১ চনত
- (3) ১৯৫৭ চনত
- (4) ১৯৬৭ চনত

134. “১৯১৩ চনত যোৰহাট চৰকাৰী হাইস্কুলৰ পৰা  
প্রথম বিভাগত এণ্ট্ৰেন্স পৰীক্ষা পাছ কৰি কটন  
কলেজত পঢ়ে।”

গদ্যাংশটোৰ পৰা উদ্ধৃত এই বাক্যটোৰ  
ৰেখাংকিত শব্দটো হৈছে –

- (1) সংযোজন অব্যয়
- (2) সমাপিকা ক্রিয়া
- (3) অসমাপিকা ক্রিয়া
- (4) সর্গ

**135.** তলত দিয়া ঠাইবোৰৰ ভিতৰত ক'ত কৃষকান্ত  
সন্দিকৈয়ে আনুষ্ঠানিক শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা নাছিল ?

- (1) ফ্রান্সৰ ৰাজধানীত
- (2) অসমৰ ৰাজধানীত
- (3) ভাৰতৰ ৰাজধানীত
- (4) জাৰ্মানীৰ ৰাজধানীত

**নির্দেশ :** প্রশ্ন নং 136ৰ পৰা 150লৈ আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্প উত্তৰটো বাচি উলিওৱাঁ।

**136. উক্তি (A) :** ইংৰাজী ভাৰতৰ সহযোগী  
দপ্তৰীয় ভাষা।

যুক্তি (R) :      ভাৰতৰ বিদ্যালয়সমূহৰ বিদেশী  
ভাষা হিচাপে ইংৰাজী পঢ়োৱা  
হয় ।

ওপৰত দিয়া উক্তি আৰু যুক্তিৰ আধাৰত  
আটাইতকৈ উপযুক্ত উত্তৰটো বাচি উলিওৱাঁ।

- (1) (A) অশুক, (R) শুক ।
- (2) (A) আৰু (R) উভয়ে শুক, আৰু (R) হৈছে (A)-ৰ উপযুক্ত ব্যাখ্যা ।
- (3) (A) আৰু (R) উভয়ে শুক, কিন্তু (R), (A)-ৰ উপযুক্ত ব্যাখ্যা **নহয়** ।
- (4) (A) শুক, (R) অশুক ।



137. তলত উল্লেখ কৰা কোনটো ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য নহয় ?

- (1) ভাষা সামাজিক
- (2) ভাষা প্ৰণালীবদ্ধ
- (3) ভাষা স্থবিৰ
- (4) ভাষা সাংকেতিক

138. উক্তি (A) : শিক্ষাৰ্থীৰ পূৰ্বজ্ঞান সোঁৱৰাই দিবলৈ উৎসাহিত কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ ।

যুক্তি (R) : পূৰ্বজ্ঞানৰ স্মৰণে শিক্ষাৰ্থীক নতুনকৈ শিকা জ্ঞান আৰু ইতিমধ্যে জনা জ্ঞান সংযোজিত কৰাৰ সহায় কৰে ।

ওপৰত দিয়া উক্তি আৰু যুক্তিৰ আধাৰত আটাইতকৈ উপযুক্ত উত্তৰটো বাচি উলিওৱা ।

- (1) (A) অশুদ্ধ, (R) শুদ্ধ ।
- (2) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ, আৰু (R) হৈছে (A)-ৰ উপযুক্ত ব্যাখ্যা ।
- (3) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ, কিন্তু (A), (R)-ৰ উপযুক্ত ব্যাখ্যা **নহয়** ।
- (4) (A) শুদ্ধ, (R) অশুদ্ধ ।

139. অষ্টম শ্ৰেণীৰ শিক্ষক এগৰাকীয়ে তেঁওৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক ঘৰত শক্তিৰ সঞ্চয় বিষয়ত এখন পত্ৰিকা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ দিছে । এই প্ৰদত্ত কাৰ্যটো হ'ব —

- (1) তুলনামূলক
- (2) অতীত কালৰ
- (3) সদৰ্থক ধাতুৰূপত
- (4) প্ৰশ্নবোধকত

140. ক্ৰেতা বা গ্ৰাহকৰ সৈতে গতানুগতিক ব্যৱসায়িক ভাব বিনিময় বা কথোপকথনত শিকাৰূপ পাপৰ্গত কৰি তোলাৰ উদ্দেশ্যে পাঠ পৰিকল্পনা কৰোঁতে তলত দিয়া কোনটো পাঠ বিধা লক্ষ্য কৰা হয় ?

- (1) নিবন্ধ
- (2) চিঠি লিখন
- (3) বৰ্ণনাকৰণ
- (4) প্ৰতিবেদন

141. এগৰাকী শিক্ষকে ছবি এখনত থকা চাৰিবিধ বাদ্যযন্ত্ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক দেখুৱাইছে আৰু কিয় সেইবোৰ বেলেগ বেলেগ সংগীতৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ হয় সেয়া আলোচনা কৰিছে । তলত দিয়া কোনটো বৌদ্ধিক বা বোধ দক্ষতা (cognitive skill) শিক্ষকজনৰ এই কাৰ্যটোৰ অন্তৰ্গত ?

- (1) যুক্তি দৰ্শন বা বিচাৰ কৰণ
- (2) কল্পনা কৰা
- (3) সৃজন কৰা বা ৰচনা কৰা
- (4) বিশ্লেষণ কৰা

142. একেটা কথিত বা নিৰ্দেশিত ধাৰনাৰ ভিতৰতে একভাষী এজনে যেতিয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰ আনুষ্ঠানিক ধৰনৰ পৰা অনানুষ্ঠানিক ধৰণলৈ সলনি কৰে, তেঁও তলত দিয়া কোনটোত জড়িত হৈ পৰে ?

- (1) উপভাষা
- (2) সমাজ ভাষা বিজ্ঞান
- (3) ভাষা সঞ্চৰণ (Code-switching)
- (4) ভাষা মিশ্ৰণ (Code-mixing)

143. ভাষাৰ ব্যৱহাৰৰ তলত দিয়া কোনটো ৰূপৰ ভিত্তিৰ শিশুৰ অনানুষ্ঠানিক ভাব বিনিময়, বন্ধুত্ব আৰু সমাজৰ আন সকলৰ সৈতে সম্পৰ্ক আদি গঢ় লয় ?

- (1) ভাষা সামাজীকৰণ
- (2) সংস্কৃতিকৰণ
- (3) সমীভৱন (Assimilation)
- (4) সংগতকৰণ (Accommodation)



144. শব্দভাণ্ডাৰ ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত, ব্যাকৰণে শিক্ষাৰ্থীক কি কৰিবলৈ পথ দেখুৱায় ?

- (1) ওপৰৰ শ্ৰেণীত আনুষ্ঠানিক লেখাৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা কৰি তোলে
- (2) আনুষ্ঠানিক পৰিৱেশত অতি শুদ্ধতা আত্মবিশ্বাসেৰে কথা ক'ব পৰা কৰে
- (3) শ্ৰৱণ তথা প্ৰবেশ বা ইন্‌পুটক মৌখিক আউট পুটলৈ পুনৰ কোৱা
- (4) আভিধানিক বিষয়বোৰ অৰ্থবহ আৰু যোগাযোগাত্মক প্ৰকাশভংগীৰে যুক্ত কৰিব পৰা কৰে

145. ভাষাৰ শিক্ষণ-শিকনত তলত দিয়া কোনটো শ্ৰেণীকোঠাৰ সমল নহয় ?

- (1) শ্ৰেণীকোঠাৰ কাৰ্য-পৰ্যায় বা স্বীকৃত আচৰণ
- (2) শব্দ দেৱাল
- (3) পঠন উপযোগী স্থান
- (4) শ্ৰেণীকোঠাৰ পুথিভঁৰাল

146. উক্তি (A) : গাইগুটীয়া শিকনৰ পৰিকল্পনা ভাষাৰ শিক্ষকেই কৰা উচিত ।

যুক্তি (R) : নতুন ভাষা এটা শিকাৰ ক্ষেত্ৰত শিকাৰুৰ মাজত বিবিধতা বা বৈচিত্ৰ থাকে ।

ওপৰত দিয়া উক্তি আৰু যুক্তিৰ আধাৰত আটাইতকৈ উপযুক্ত উত্তৰটো বাচি উলিওৱা ।

- (1) (A) অশুদ্ধ, (R) শুদ্ধ ।
- (2) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ, আৰু (R) হৈছে (A)-ৰ শুদ্ধ ব্যাখ্যা ।
- (3) (A) আৰু (R) উভয়ে শুদ্ধ, কিন্তু (R), (A)-ৰ শুদ্ধ ব্যাখ্যা নহয় ।
- (4) (A) শুদ্ধ, (R) অশুদ্ধ ।

147. তলত দিয়া কোনটো পদ্ধতিৰ শিক্ষণত শিকাৰুৰ প্ৰথম ভাষাই মুখ্য ভূমিকা পালন কৰে ?

- (1) কাৰ্যভিত্তিক শিকণ
- (2) প্ৰত্যক্ষ পদ্ধতি
- (3) ব্যাকৰণ-অনুবাদ পদ্ধতি
- (4) যোগাযোগমূলক ভাষা শিক্ষণ পদ্ধতি

148. চেতনৰ প্ৰথম ভাষা ভোজপুৰী । কিন্তু তামিলনাডুলৈ অহাৰে পৰা সি ভোজপুৰীৰ পৰিৱৰ্তে ইংৰাজী ক'বলগা হয় । এনে পৰিস্থিতিত, নতুন দ্বিতীয় ভাষাটোৱে নিজৰ ভাষাটোৰ স্থান লোৱালৈ হৈছে —

- (1) ভাষা সঞ্চৰণ (Code-switching)
- (2) দ্বিভাষিকতা
- (3) বিয়োগমুখী (subtractive) দ্বিভাষিকতা
- (4) ভাষা মিশ্ৰণ (Code-mixing)

149. তলত দিয়া কোনটোৰে পূৰ্ব-পঠন কাৰ্যক সমৰ্থন কৰে ?

- (1) ব্যাকৰণৰ গঠন শিকোৱা
- (2) ভাষান্তৰ বা শব্দান্তৰ প্ৰকাশ কাৰ্যৰ ব্যৱহাৰ
- (3) অনুমান বা অনুধাৱন কাৰ্যৰ ব্যৱহাৰ
- (4) শিকাৰুৰ পাঠটোৰ সাৰাংশ প্ৰস্তুত কৰিবলৈ দিয়া

150. তলত দিয়া কোনটো উপচাৰাত্মক বা নিদানমূলক শিক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত শুদ্ধ ?

- (1) ফলাফল ভাল হ'বলৈ অতিৰিক্ত নম্বৰ দিয়া
- (2) বিশেষ শিশুক বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া
- (3) পিছপৰা শিক্ষাৰ্থীৰ প্ৰতি অনুকম্পা ৰখা
- (4) প্ৰদৰ্শন বা ফলাফল উন্নীত কৰিবলৈ সহায় কৰা





## **SPACE FOR ROUGH WORK**



## SPACE FOR ROUGH WORK



### তলৰ নিৰ্দেশাৱলীসমূহ মনোযোগেৰে পঢ়া :

1. পৰীক্ষাত অহা বিভিন্ন প্ৰশ্নৰ উত্তৰসমূহ কিদৰে দিব লাগিব তাৰ বিপৰ্য্যে পৰীক্ষা বহীখনত বৰ্ণনা কৰা হৈছে, পৰীক্ষাৰ্থীসকলে প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়াৰ আগতে ভালদৰে চাই লয় যেন ।
2. প্ৰত্যেক প্ৰশ্নৰে চাৰিটা বিকল্প দিয়া হৈছে । শুদ্ধ উত্তৰটো OMR উত্তৰ পত্ৰৰ **দ্বিতীয় পিঠিত নীলা/ক'লা বল পে'নেৰ** ঘূৰণীয়াকৈ বোলাই দিয়া । এবাৰ চিহ্নিত কৰা উত্তৰটো পুনৰবাৰ পৰিবৰ্তন কৰিব নোৱাৰা ।
3. উত্তৰ পত্ৰখন যাতে ভাঁজ কৰা নহয় সেইটো পৰীক্ষাৰ্থীয়ে নিশ্চিত কৰিব লাগিব । পৰীক্ষাৰ্থীয়ে নিজৰ বোল নম্বৰ উত্তৰ পত্ৰৰ নিৰ্ধাৰিত স্থানৰ বাহিৰে অন্য ঠাইত নিলিখে যেন ।
4. পৰীক্ষা বহী আৰু উত্তৰ পত্ৰ মনোযোগেৰে ব্যৱহাৰ কৰিবা । কাৰণ (পৰীক্ষা বহী আৰু উত্তৰ পত্ৰৰ কোড ক্ৰমিক সংখ্যাৰ খেলিমেলিৰ বাহিৰে বিকল্প) দ্বিতীয় পৰীক্ষা বহী দিয়া নহ'ব ।
5. পৰীক্ষা বহী/উত্তৰ পত্ৰত থকা পৰীক্ষা বহী কোড ক্ৰমিক সংখ্যা উপস্থিতি পত্ৰত শুদ্ধভাৱে লিখিবা ।
6. OMR উত্তৰ পত্ৰত দিয়া কোডযুক্ত তথ্যসমূহ আখৰুৱা নকৰে যেন আৰু প্ৰৱেশ পত্ৰত দিয়া তথ্যৰ লগত পাৰ্থক্য নহয় যেন ।
7. পৰীক্ষাৰ্থীয়ে পৰীক্ষা কোঠাত/হলত প্ৰৱেশ পত্ৰৰ বাহিৰ অন্য পাঠ সামগ্ৰী, কাগজ, পেজাৰ, মোবাইল ফোন, বৈদ্যুতিন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰে ।
8. মোবাইল ফোন, তাঁৰহীন সংযোগ মাধ্যম (বন্ধ অৱস্থাতে হওক) নতুবা অন্য এনে বাধ্যযুক্ত সামগ্ৰী পৰীক্ষা কোঠাত/হলত অনাটো অনুচিত । এই সুচনাখন পালন নকৰি এনে সামগ্ৰীসমূহ লগত আনিলে তাক পৰীক্ষা সঁক্ৰান্তীয় বাধা হিচাপে ধৰি লৈ পৰীক্ষাৰ্থীৰ ওপৰত উচিত পদক্ষেপ লোৱা হ'ব । পৰীক্ষা বাতিল কৰা যাব ।
9. প্ৰত্যেক পৰীক্ষাৰ্থীয়ে নিৰীক্ষকক প্ৰৱেশ পত্ৰ দেখুৱাব ।
10. কেন্দ্ৰ অধীক্ষক বা নিৰীক্ষকৰ বিনা অনুমতিত পৰীক্ষাৰ্থীয়ে বাহিৰলৈ যাব নোৱাৰিব ।
11. পৰীক্ষাৰ্থীয়ে কাৰ্যৰত নিৰীক্ষকক উত্তৰ পত্ৰ নিদিয়াকৈ তথা উপস্থিতি পত্ৰত দ্বিতীয়বাৰ স্বাক্ষৰ নকৰাকৈ পৰীক্ষা কোঠা/হল ত্যাগ কৰিব নোৱাৰিব । যদি পৰীক্ষাৰ্থীয়ে দ্বিতীয়বাৰ উপস্থিতি পত্ৰত স্বাক্ষৰ নকৰে তেনেহলে উত্তৰ পত্ৰ নিদিয়া বুলি ধৰি লোৱা হ'ব আৰু ইয়াক অনুচিত কাৰ্য বুলি বিবেচনা কৰা হ'ব । **পৰীক্ষাৰ্থীয়ে উপস্থিতি বহীত বাওঁ হাতৰ বুঢ়া আঙুলিৰ চাব লগোৱাটো অনিবাৰ্য ।**
12. বৈদ্যুতিন/হস্তচালিত কেলকুলেটৰৰ প্ৰয়োগ কৰিব নোৱাৰিব ।
13. পৰীক্ষা কোঠাত/হলত পৰীক্ষাৰ্থী পৰীক্ষণ সংস্থাৰ নিয়ম অনুসাৰে পৰিচালিত হ'ব লাগিব । সকলো অনুচিত কাৰ্যৰ বাবে পৰীক্ষণ সংস্থাৰ সিদ্ধান্তই চূড়ান্ত হ'ব ।
14. কোনো কাৰণতে পৰীক্ষাৰ্থীয়ে পৰীক্ষা বহী আৰু উত্তৰ পত্ৰৰ কোনো অংশকেই পৃথক কৰিব নোৱাৰিব ।
15. **পৰীক্ষাৰ অন্তত পৰীক্ষাৰ্থীয়ে পৰীক্ষা কোঠা/হল ত্যাগ কৰাৰ পূৰ্বে উত্তৰ পত্ৰ নিৰীক্ষকৰ হাতত জমা দিব লাগিব । পৰীক্ষাৰ্থীয়ে পৰীক্ষা বহী লগত নিব পাৰে ।**

**READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :**

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue/Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the Examination Hall/Room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his / her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his / her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left-hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Room/Hall. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**

**निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :**

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के **पृष्ठ-2** पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह **नीले/काले बॉल पॉइंट पेन** से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी के विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। **परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अँगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।**
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा-हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. **परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी कक्ष/हॉल छोड़ने से पूर्व उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।**